

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«02» вересня 2024 року

Олексій ЗОРЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Аналітичне забезпечення фінансових рішень

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь магістр

факультет/інститут обліку та фінансів

Полтава
2024-2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Аналітичне забезпечення фінансових рішень для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Мова викладання _____ державна _____

Розробник: Олена Єгорова, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, к. е. н., доцент.

«02» вересня 2024 року

Розробник Олена ЄГОРОВА

Схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування протокол від 02 вересня 2024 року № 1.

Погоджено гарантом освітньої програми Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

«02» вересня 2024 року

 Олексій ЗОРЯ

Схвалено головою Ради з якості вищої освіти спеціальності Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок протокол від 02 вересня 2024 року № 1.

 Світлана ЗОРЯ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курс)	1 072ФБССФР мд 2024
Семестр	1
Лекції (годин)	16
Практичні (семінарські) (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань і практичних навичок аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, що включені до єдиного вступного фахового випробування: Банківська справа та страхування, Бюджетна та податкова система, Оподаткування, Фінанси підприємств, Фінансовий облік, Управлінський облік, Фінансова звітність, Фінансовий аналіз.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові):

ФК02. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК07. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування, страхування та фондового ринку.

ФК09. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

5. Програмні результати навчання:

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

**Співвідношення програмних результатів навчання
із очікуваними результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	Оволодіти прийомами пошуку, обробки, систематизації та аналізу інформації, необхідної для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	Здійснювати діагностику і моделювання і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

6. Методи навчання і викладання

Методи навчання:

словесні методи – лекція, пояснення;

наочні методи – ілюстрування;

практичні методи – вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування);

методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів – метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти; методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності – роз'яснення мети навчальної дисципліни, оперативний контроль;

інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи – проєктування професійних ситуацій, кейс-метод; комп'ютерні, мультимедійні методи – використання мультимедійних презентацій;

методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи письмового контролю – тестування; методи самоконтролю – самоаналіз.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Методичні засади прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Сутність та значення управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Прийняття рішень як елемент управлінської діяльності. Поняття управлінського рішення. Види рішень. Процес прийняття рішень, його етапи. Поняття та значення інформації в аналітичному забезпеченні прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Джерела економічної інформації. Перевірка, систематизація, обробка, підсумовування даних. Головні учасники процесу прийняття фінансових рішень.

Методичні основи прийняття управлінських рішень. Економічний аналіз. Місце економічного аналізу у прийнятті фінансових рішень. Класифікація видів та напрямів економічного аналізу. Стратегічний (перспективний), оперативний (поточний), ретроспективний аналіз. Моніторинг. Порівняльний аналіз. Факторний аналіз. Системний аналіз. Кількісні та якісні аналітичні методи. Економічна діагностика. Моделювання. Балансовий метод. Елімінування та

його методичні прийоми: спосіб ланцюгових підстановок, спосіб абсолютних різниць, спосіб відносних різниць та інші. Методи економічного аналізу, що використовуються у плануванні. Прийняття фінансових рішень на основі бенчмаркінгу. Використання сучасних технологій для акумулювання, структурування та аналізу інформації. Прогресивні технології, спрямовані на обробку потоків інформації: Big Data (великі дані), Artificial Intelligence (AI, штучний інтелект). Методи порівняльної оцінки альтернативних варіантів рішень. Техніки візуалізації прийняття рішень. Ментальні карти. Побудова дерев рішень.

Тема 2. Діагностика і моделювання фінансових процесів суб'єктів господарювання. Сутність економічної діагностики, її предмет та завдання. Принципи економічної діагностики. Характерні особливості методів і підходів діагностики діяльності підприємств. Джерела інформації для проведення економічної діагностики. Евристика, евристичні методи. Особливості застосування в економічній діагностиці опитування, експертних оцінок, методу Дельфі, методу «круглого столу», методу колективної генерації ідей та інших. Послідовність проведення економічної діагностики. Сутність моделювання. Моделі економічних об'єктів. Види моделей за способом відображення об'єкта: матеріальні, знакові (графічні, структурні, математичні, спеціальні), комп'ютерні. Dashboard (дашборд). Tableau як інструмент візуалізації даних. Методи ігрового моделювання. Групи математичних моделей: детерміновані (каузальні), імовірнісні, моделі оптимізації. Сутність планування бізнесу. Економічне прогнозування. Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза.

Тема 3. Аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень з використанням статистичних методів. Статистичні методи. Класифікація статистичних методів відповідно до етапів статистичного дослідження. Моделювання фінансових процесів з використанням статистичних методів. Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень, що базуються на вивченні динаміки: динамічний, трендовий. Статистичні методи виявлення взаємозв'язків: аналітичне групування, кореляційно-регресійний аналіз, дисперсійний аналіз, індексний метод. Біваріантний аналіз (χ^2 -тест). Прийняття фінансового рішення на даних вибіркового методу. Теорія імовірності як теоретична основа вибіркового методу. Репрезентативність. Переваги та недоліки вибіркового дослідження. Організація вибіркового спостереження. Етапи проведення вибіркового дослідження.

Тема 4. Аналітичне забезпечення оцінки ризиків діяльності, страхування ризиків. Поняття, цілі та функціональні складові економічної безпеки підприємства. Поняття ризику в економіці та управлінні. Підприємницькі ризики, їх бальна оцінка. Ризики і небезпеки на прикладі агробізнесу. Ризики у банківській справі. Ризики страхування. Ризики діяльності на фондовому ринку. Скоринг, BSC (Balanced Score Card). Оцінка ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання. Методи діагностики ймовірності банкрутства за допомогою скорингових моделей. Метод Дж. Аргенті. Метод Скоуна. Поняття, цілі та функціональні складові економічної безпеки підприємства. Діверсифікація ризиків. Страхування ризиків. Ризики в інвестуванні в інноваційні та стартап проєкти. Методи оцінки та управління інвестиційними ризиками реалізації інноваційних та стартап проєктів.

Тема 5. Методи аналізу внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища. Аналіз зовнішнього середовища діяльності. Зміст оцінювання конкурентного середовища підприємства. Діагностика і моделювання бізнес-середовища. Аналіз середовища непрямого впливу на підприємство. Оцінка конкурентоспроможності продукції, дослідження факторів, що впливають на її рівень. SWOT-аналіз. TOWS-аналіз. PEST-аналіз. STEP-аналіз. SPACE-аналіз. Модель Портера. Метод складання профілю організації. Метод позиціонування. Аналіз ланцюга створення вартості. Аналіз полів бізнесу, матричні побудови. Метод «5×5». Метод «Перелік з чотирьох питань». PIMS-аналіз. SWOT-аналіз. TOWS-аналіз. PEST-аналіз. Матриця «привабливість-конкурентоспроможність» («McKinsey» – «General Electric»). Модель «Shell». Аналіз ринків збуту. Аналіз системи розповсюдження товарів.

Тема 6. Аналітичне забезпечення прийняття рішень щодо основної діяльності підприємств. Моделювання основної діяльності підприємств з використанням факторних моделей. Факторний аналіз витрат, доходів і фінансових результатів підприємств. Факторний аналіз виручки від реалізації продукції. Резерви збільшення доходів (виручки) підприємства від

реалізації товарів (робіт, послуг). Функціонально-вартісний аналіз АВС-аналіз. Маржинальний аналіз. Аналіз ринків збуту та цінової політики. Використання матриці Бостонської консультативної групи (BCG matrix) для оцінки асортиментних одиниць (напрямків діяльності) підприємств. Аналіз системи розповсюдження товарів та каналів збуту. Аналіз фінансових результатів, резервів їх покращення. Основні підходи (методи) порівняльної оцінки: стандартний аналіз витрат і вигод; якісний аналіз вигод-витрат; модифікований аналіз вигод-витрат; багатоцільовий аналіз. Діагностика основної діяльності підприємств.

Тема 7. Аналітичне забезпечення прийняття у фінансово-інвестиційних рішень. Сутність інвестицій їх види. Методичний інструментарій оцінки ефективності інвестиційної діяльності. Діагностика і моделювання фінансово-інвестиційної діяльності. Аналіз фінансових інвестицій. Аналіз реальних інвестицій. Аналіз інноваційних інвестицій. Аналіз джерел фінансування фінансово-інвестиційної діяльності Внутрішні джерела реалізації інвестицій. Зовнішні джерела здійснення інвестування. Загальна економічна ефективність інновацій. Аналіз інвестиційного портфеля. Аналіз ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності. Життєвий цикл підприємства, його вплив на значення певних показників фінансового стану. Сутність та особливості венчурного інвестування. Переваги і недоліки венчурного інвестування. Організаційні форми венчурної діяльності. Оцінка ризиків та ефективності венчурного фінансування.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 072ФБССФР_мд_2024			
	усь- го	у тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Методичні засади прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	14	4	2	8
Тема 2. Діагностика і моделювання фінансових процесів суб'єктів господарювання.	14	2	2	10
Тема 3. Аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень з використанням статистичних методів.	14	2	2	10
Тема 4. Аналітичне забезпечення оцінки ризиків діяльності, страхування ризиків.	12	2	2	8
Тема 5. Методи аналізу внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища.	12	2	2	8
Тема 6. Аналітичне забезпечення прийняття рішень щодо основної діяльності підприємств.	12	2	2	8
Тема 7. Аналітичне забезпечення прийняття фінансово-інвестиційних рішень.	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 072ФБССФР_мд_2024
Тема 1. Методичні засади прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	2
Тема 2. Діагностика і моделювання фінансових процесів суб'єктів господарювання.	2
Тема 3. Аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень з	2

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 072ФБССФР_мд_2024
використанням статистичних методів.	
Тема 4. Аналітичне забезпечення оцінки ризиків діяльності, страхування ризиків.	2
Тема 5. Методи аналізу внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища.	2
Тема 6. Аналітичне забезпечення прийняття рішень щодо основної діяльності підприємств.	2
Тема 7. Аналітичне забезпечення прийняття фінансово-інвестиційних рішень.	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 072ФБССФР_бд_2024
Тема 1. Методичні засади прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	8
Тема 2. Діагностика і моделювання фінансових процесів суб'єктів господарювання.	10
Тема 3. Аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень з використанням статистичних методів.	10
Тема 4. Аналітичне забезпечення оцінки ризиків діяльності, страхування ризиків.	8
Тема 5. Методи аналізу внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища.	8
Тема 6. Аналітичне забезпечення прийняття рішень щодо основної діяльності підприємств.	8
Тема 7. Аналітичне забезпечення прийняття фінансово-інвестиційних рішень.	8
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти спрямована на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок в розрізі тем передбачених робочою програмою навчальної дисципліни «Аналітичне забезпечення фінансових рішень». Реалізація даного напрямку роботи по дисципліні «Аналітичне забезпечення фінансових рішень» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання передбачається шляхом підготовки до практичних занять, тестування та виконання завдань самостійної роботи – складання глосарію, підготовки презентацій.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, підготовка презентації, складання глосарію*.

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	
ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.	виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, підготовка презентації, складання глосарію*.

* За бажанням здобувача вищої освіти та згодою викладача складання глосарію може бути замінено на написання тез доповідей та виступом на наукових заходах (на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході).

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	глосарій	розв'язування тестів	презентації*	
Тема 1. Методичні засади прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	4	8** (4 + 4)	4	6	16
Тема 2. Діагностика і моделювання фінансових процесів суб'єктів господарювання.	4	4	4		12
Тема 3. Аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень з використанням статистичних методів.	4	4	4		18
Тема 4. Аналітичне забезпечення оцінки ризиків діяльності, страхування ризиків.	4	4	4	6	12
Тема 5. Методи аналізу внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища.	4	4	4		12
Тема 6. Аналітичне забезпечення прийняття рішень щодо основної діяльності підприємств.	4	4	4		12
Тема 7. Аналітичне забезпечення прийняття фінансово-інвестиційних рішень.	4	4	4		18
Разом	28	32	28	12	100

* за бажанням здобувача вищої освіти та за згодою викладача підготовка презентацій може бути замінена або доповнена написанням тез доповідей та виступом на наукових заходах (на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході).

** за темою 1 здобувачі вищої освіти готують два глосарії: 1. Сутність та значення управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. 2. Методичні основи прийняття управлінських рішень.

Шкала та критерії оцінювання

Виконання вправ на практичних заняттях (за одне завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	При виконанні завдання розрахунки виконані без помилок, висновки розкривають сутність аналізованих явищ і процесів, на основі аналізу сформульоване правильне управлінське рішення. Здобувач вищої освіти показав здатність правильно: відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
3	Завдання в цілому виконано успішно – розрахунки виконані без помилок або з незначними помилками, у висновках допущені незначні неточності та/або не висвітлені окремі аспекти аналізу, на основі аналізу сформульоване правильне управлінське рішення. Здобувач вищої освіти проявив здатність без суттєвих помилок: відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
2	При виконанні завдання допущені принципові помилки у розрахунках та/або у висновках системного, теоретичного, методичного характеру, на основі аналізу сформульоване сумнівне управлінське рішення. Здобувач вищої освіти показав що може, хоча й з помилками: відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, законодавчих та етичних аспектів.
1	Завдання виконано не менш ніж на 60%. Допущені принципові помилки у розрахунках та/або відповідях. На основі аналізу сформульоване помилкове управлінське рішення. Здобувач вищої освіти проявив нездатність без помилок: відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	Відсутність виконаного завдання або завдання виконано менш ніж на 60%. Допущені принципові помилки у розрахунках та/або відповідях. На основі аналізу не сформульоване управлінське рішення. Результат роботи не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Глосарій (за один глосарій)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Глосарій ведеться від руки у зошиті конспекту лекцій. Глосарій включає не менш ніж 15 термінів, що розкривають основні категорії, теоретичні та методичні питання з теми. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому рівні. Здобувач вищої освіти показав здатність правильно: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
3	Глосарій ведеться від руки у зошиті конспекту лекцій. Глосарій включає не менш ніж 12 термінів, що розкривають основні економічні категорії, теоретичні та методичні питання з теми. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими компетентностями та програмними результатами навчання на доброму рівні. Здобувач вищої освіти продемонстрував здатність на достатньо високому рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
2	Глосарій ведеться від руки у зошиті конспекту лекцій. Глосарій включає не менш ніж 10 термінів, що розкривають основні економічні категорії, теоретичні та методичні питання з теми. Матеріал поданий недостатньо систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими загальними та фаховими компетентностями та програмними результатами навчання на задовільному рівні. Здобувач вищої освіти продемонстрував здатність на задовільному рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, законодавчих та етичних аспектів.
1	Глосарій включає менш ніж 8 термінів, що розкривають основні категорії з теми. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими загальними та фаховими компетентностями та програмними результатами навчання на мінімальному рівні. Здобувач вищої освіти не показав здатність на задовільному рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	Глосарій не розкриває основні економічні категорії теми або не був поданий для перевірки, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Розв'язування тестів (за один тест)

% кількості правильних відповідей	Кількість балів	Критерії оцінювання
90,0-100,0	4	Здобувач вищої освіти без помилок або майже без помилок дав відповіді на питання тестів та проявив високий (відмінний) рівень набуття запланованих загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти показав здатність правильно: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
74,0-89,9	3	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів частково з помилками та проявив досить високий (добрий) рівень набуття запланованих загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти продемонстрував здатність на достатньо високому рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів. з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів..
60,0-73,9	2	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів з помилками та проявив середній (задовільний) рівень набуття запланованих загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти продемонстрував здатність на задовільному рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
20,0-59,9	1	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів з значною кількістю помилок та не проявив задовільний рівень набуття запланованих загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти не показав здатність на задовільному рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх

% кількості правильних відповідей	Кількість балів	Критерії оцінювання
		ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0,0-19,9	0	Здобувач вищої освіти дав відповіді на питання тестів здебільшого з помилками або не пройшов тест, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Презентації (за одну презентацію)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5-6	Здобувач вищої освіти висвітлив у презентації методику не менш ніж 5 методів, які використовуються для аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень, що були розглянуті у відповідних темах. Матеріал поданий систематизовано, структуровано, обов'язково – з прикладами використання методів для прийняття конкретного управлінського рішення. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому (відмінному) рівні. Здобувач вищої освіти показав здатність правильно: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
3-4	Здобувач вищої освіти висвітлив у презентації методику не менш ніж 3 методів, які використовуються для аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень, що були розглянуті у відповідних темах. Матеріал поданий систематизовано, структуровано, обов'язково – з прикладами використання методів для прийняття конкретного управлінського рішення. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на достатньо високому (доброму) рівні. Здобувач вищої освіти продемонстрував здатність на середньому (доброму) рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
1-2	Здобувач вищої освіти висвітлив у презентації методику не менш ніж 3 методи, які використовуються для аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень, що були розглянуті у відповідних темах. Матеріал поданий недостатньо систематизовано, є не менш ніж два приклади використання методів для прийняття конкретного управлінського рішення.. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на задовільному рівні. Продemonстрована здатність проведення досліджень на низькому (задовільному) рівні: відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати

Кількість балів	Критерії оцінювання
	діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
0	Здобувач вищої освіти висвітлив у презентації методику менш ніж 3 методи, які використовуються для аналітичного забезпечення прийняття фінансових рішень, що були розглянуті у відповідних темах. Матеріал поданий не систематизовано, відсутні приклади використання методів для прийняття конкретного управлінського рішення. Здобувач вищої освіти не проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями. Не продемонстрована здатність проведення досліджень на задовільному рівні відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію необхідну для вирішення професійних завдань. відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів..

**виконуються у PowerPoint, Canva, Keynote або іншому застосунку*

Написання тез доповідей
(на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході)

Кількість балів	Критерії оцінювання
12	Здобувач вищої освіти виступив з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході з презентацією своїх досліджень. Тези опубліковані у збірнику праць науково-практичного заходу. Тези написані на актуальну тему, мають елементи наукової новизни, огляд існуючих поглядів на проблему носить полемічний характер. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому рівні. Здобувач вищої освіти показав здатність правильно: відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність. Зміст та оформлення тез відповідають вимогам організаційного комітету наукового заходу.
6	Тези написані на актуальну тему, мають елементи наукової новизни. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Тези опубліковані у збірнику праць науково-практичного заходу, але здобувач вищої освіти не виступав із доповіддю, або здобувач виступив на заході, проте без публікації тез у збірнику. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими загальними та фаховими

Кількість балів	Критерії оцінювання
	компетентностями та програмними результатами навчання на достатньо високому рівні. Здобувач вищої освіти продемонстрував здатність на достатньому рівні: відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей і наявних обмежень.
	Тези, які відповідають вимогам і прийняті до публікації організаційним комітетом науково-практичного заходу не оцінюються менш ніж 6 балами.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Персональний комп'ютер, під'єднаний до мережі Internet. Internet- браузері, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформи Zoom, Google Meet. Мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, репозитарій ПДАУ.

13. Політика навчальної дисципліни

Терміни виконання та перекладання:

Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перекладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.

Академічна доброчесність:

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами – з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної та наукової діяльності.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти не отримує бали за завдання і повинен виконати його повторно. Списування під час тестування заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн занять. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Відвідування занять:

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному аграрному університеті відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у Полтавському державному аграрному університеті організація освітнього процесу може здійснюватися за змішаною формою навчання або з використанням технологій дистанційного навчання, що забезпечує можливість реалізувати право здобувачів вищої

освіти на якісну та доступну освіту відповідно до їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування Університету. Здобувачі вищої освіти, які пропустили заняття, виконують усі передбачені робочою програмою види робіт відповідно до узгодженого з викладачем індивідуального графіку.

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітньо-го компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: [https:// www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita](https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita).

Оскарження результатів оцінювання

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaapro ocinyuvannya2023.pdf>.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Боярко І. М., Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 400 с.
2. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз підприємств : навч. посіб. [Електронне видання]. Полтава : ПДАУ, 2024. 350 с.
3. Черниш С. С. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 310 с.

Допоміжні

4. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / [І. В. Сіменко, Т. Д. Косова, К. Ф. Гречина та ін.] ; за заг. ред. К. Ф. Сіменко, Т. Д. Косової. Київ : Центр учб. літ., 2021. 380 с.
5. Аналіз господарської діяльності : теорія, методика, розбір конкретних ситуацій : навч. посіб. / [Н. Г. Шпанковська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук та ін.] ; за ред. К. Ф. Ковальчука. Київ : Центр учб. літ., 2021. 325 с.
6. Антонюк О. П., Ступницька Т. М. Економічний аналіз (практикум): посібник. Київ : Патерик, 2021. 320 с.
7. Господарський Кодекс України / Відомості Верховної ради України від 16 січ. 2003 р., № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
8. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Мелітополь : Люкс, 2021. 260 с. URL: <http://surl.li/clwif>.
9. Дергачов Є. В., Фіщук К. О. Методичні підходи до аналізу та оптимізації бізнес-процесів. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8382>.
10. Дикань В. Л., Токмакова І. В., Овчиннікова В. О. та ін. Економічна діагностика. УкрДУЗТ, 2022. 285 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/8612>.
11. Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Рудич А. І. Статистика: навч. посібник. Полтава: РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
12. Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Панченко І. Г. Особливості аналізу ефективності впровадження технологічних інновацій в сільському господарстві. *Наука та інновації*. 2020. Т. 16, № 3. С. 27-38. DOI: 10.15407/scin16.03.027.

13. Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Яснолоб І. О. Методичні підходи до оцінки ймовірності банкрутства українських підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 76. С. 209-216. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.76-30>.

14. Єгорова О. В., Дорошенко А. П., Кононенко Ж. А. Фактори розвитку фінансової кризи аграрних підприємств. *Modern economics*. 2020. № 20 (2020). С. 99-104. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\) -16](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020) -16). URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/factors-of-the-development-of/>.

15. Загурський О. М. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 472 с.

16. Задорожнюк Н. О. Сучасне програмне забезпечення для здійснення бізнес-аналізу. № 19, 2021. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. С. 156-159. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.230070>.

17. Капустян В., Параніч А. Моделювання енергетичного розвитку в умовах післявоєнного відновлення. *Економіка та суспільство*, 2022. № 44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-45>

18. Кущик А. П. Фінансовий аналіз в фінансових установах та на підприємствах : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 138 с.

19. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2020. 256 с.

20. Нещадим Л., Тимчук С., Кирилюк, І. Економіко-математичне моделювання впливу чинників на розвиток підприємств індустрії гостинності в Україні. *Економіка та суспільство*, 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-35>.

21. Нужна С. А., Мороз С. І. Економіко-математичне моделювання в бізнес-плануванні підприємств аграрної сфери. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8813>.

22. Паршин Ю. І., Паршина О. А. Основи економічного аналізу: навч. посіб. Дніпро : ФОП Дробязко С.І., 2020. 180 с. URL: <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/5693>.

23. Dorohan-Pysarenko L., Rebilas R., Yehorova O., Yasnolob I., Kononenko Z. Methodological peculiarities of probability estimation of bankruptcy of agrarian enterprises in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. No. 2. Pp. 20–39. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.02>.

24. Gorb O., Dorohan-Pysarenko, L., Yehorova, O., Yasnolob, I., & Doroshenko, A. Boston consulting group matrix: Opportunities for use in economic analysis. *Scientific Horizons*, 2022. № 25(7). Pp. 20-30.

Інформаційні ресурси

25. Електронний репозитарій Полтавського державного аграрного університету. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080>.

26. Журнал «Економічний аналіз». URL: <http://econa.org.ua/index.php/econa>.